

Föreningen Sveriges Fäbodbrukare

Föreningen Sveriges Fäbodbrukare
c/o Palmerantz
Overgattu 2
793 60 Siljansnäs
www.fabod.nu

Länsstyrelsen i Jämtlands län
jamtland@lansstyrelsen.se
carly.smith.jonsson@lansstyrelsen.se

Synpunkter till remiss av regionalt miljömålsprogram Jämtlands län 2013-2016

Föreningen Sveriges Fäbodbrukare (FSF) vill lämna följande synpunkter till de frågor som berör småjordbruk, fjälljordbruk och fäbodbruk i föreliggande förslag till regionala miljömål på remiss. I avsaknad av lokal fäbodförening i Jämtland och Härjedalen agerar FSF också i regionala sammanhang vad gäller fäbodbrukets och fäbodbrukarnas intressefrågor. Dessa synpunkter på förslaget till regionalt miljömålsprogram i Jämtlands län har utformats i samråd med föreningens två förtroendevalda i länet.

Vi fokuserar här på frågorna kring det småskaliga och traditionella jordbruket, djurhållningen och hävden av det historiska kulturlandskapet. Vi kan konstatera att det har getts en hög prioriteringsnivå till åtgärdsprogrammet för brukandet av jordbruksmark, kulturlandskap, djurhållning och att skydda och värna fäbodar och fjällnära gårdar som det beskrivs inom miljömålet Rikt Odlingslandskap och inom miljömålet Storslagen Fjällmiljö.

Samtidigt som vi stödjer detta så måste vi också redogöra för vår övertygelse att det är nödvändigt med ett mer tydligt uttryck för länets prioriteringar för att få erforderlig uppmärksamhet, handlingsutrymme och resurser till dessa insatsområden och önskvärda åtgärder.

Som aktör också på det nationella planet ser vi ett uppenbart behov av regionala förtydliganden samt verklighetsgrundade och sakliga nyanseringar utifrån regional kulturhistorik, regionala aspekter och regionala värderingar. Det är väl också själva syftet med möjligheten för de regionala tilläggen till de nationella preciseringarna som annars kan framstå och kvarstå generaliserande och riskera att inte fullt ut fånga upp den mångfald som finns i det regionala perspektivet och med en närmare verklighetsförankring.

Enligt vår uppfattning är det därför önskvärt samt finns behov av att ytterligare understryka och tydliggöra den regionala särart som utgörs av extensivt tamdjursbete med nöt, får, get och häst i det södra fjällområdet med allt vad det också bär med sig i form av kultur och mångfald. Vi vill därför föreslå ett regionalt tillägg till de nationella preciseringarna.

Vi föreslår ett tillägg med utformning i analogi med det nuvarande näringsrelaterade perspektiv som återges i de nationella preciseringarna för fjällmiljömålet:

Fjällens/Landskapets värden även för fjälljordbruket och den traditionella extensiva betesdriften från fjälljordbruk och fäbodar är bevarade och att karaktären av betespräglad storslaget landskap med vidsträckt sammanhängande områden är bibehållen

Enligt vår uppfattning bör detta med fördel och i första hand inrymmas inom miljömålet Storslaget Fjällandskap eftersom i ett nationellt perspektiv fjäll-begreppet sannolikt närmast också torde motsvara den kanske främsta samlande regionala särarten för länet som helhet.

För övrigt innebär ett sådant konkretiserande tillägg också ett bidrag till generationsmålet liksom det medför positiva följdverkningar även inom miljömålen Rikt växt- och djurliv, Rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker samt Levande skogar.

Föreningen Sveriges Fäbodbrukare

Vi vill även hänvisa till vårt inspel till det aktuella arbetet med Kulturmiljöprogram för Härjedalen. Denna vår skrivelse med referenser bär i flera avseenden fakta som är relevanta att beakta också vad avser miljömålsarbetet samt i ett länsperspektiv. Bifogar denna skrivelse som bilaga.

Med relativt god inblick i det nationella fjällforskningsprogram med bäring på miljömålet för fjällen som initierats av Naturvårdsverket vill vi understryka det uppenbara behovet av att på rätt sätt framföra och ge prioritet till det i vårt land och för det södra fjällområdet unika fjälljordbruk och (fjäll)fäbodbruk som har lång historia, kulturell bakgrund, kulturbalogisk relevans och som fortfarande lever kvar.

Rådande ordning innebär nu att även framåtsyftande kunskapsuppbyggande tenderar fokusera och prioritera efter de etablerade formuleringarna i bland annat miljömålssammanhang. Därför är det helt nödvändigt att på rätt sätt och på rätt nivå ge uttryck för de regionala nyanseringarna för att göra dessa synliga i de styrdokument som också ligger till grund för samhällsliga forskningssatsningar och – inte minst – vilken uppmärksamhet som riktas fjällområdet från landets forskningsmiljöer.

Så vill vi också anknyta till ett europeiskt perspektiv. I här för kännedom bifogad skrivelse till den skotska regeringen pekar en bred krets intressenter i Skottland på behovet av samling för kulturlandskapet värden och landsbygdens utveckling genom att arbeta med värdebegreppet och kategorin HNV (High Nature Value Farming) som är en disciplin inom EU:s arbete med småskaligt samt kultur- och naturvårdsjordbruk, kulturlandskap och semi-agrara naturvärden.

Vi vill mena att detta exempel i allt väsentligt också uttrycker sådana värden och sådana ambitioner som redan beskrivs och föreslås hög prioritet i åtgärdsprogrammet för Jämtlands län. Dock har varken HNV Farming eller det näraliggande HNV TAL (Traditional Agricultural Landscape) getts erforderlig belysning och önskvärd uppmärksamhet i Sverige, i synnerhet inte för de norra delarna av landet. Om någon förändring ska ske härvidlag torde det enligt vår uppfattning behövas ett starkt och gemensamt agerande från berörda regionala aktörer där dessa värden belyses och prioriteras på rätt sätt och i relevanta sammanhang. Såsom att synliggöra dessa värden och ambitioner med högsta prioritet i miljömålsarbetet för att därigenom ge en formell grund för den nationella hanteringen av dessa värden i en framtida belysning av HNV också för det nordsvenska kulturlandskapet.

Med dessa förklarande resonemang vill vi understryka vår uppfattning om behovet av föreslaget regionalt tillägg till de nationella prioriteringarna. Det är alltså enligt vår uppfattning nödvändigt med den starkaste regionala markering för att få reellt genomslag på nationell nivå vad avser regelverkens utformning, samt – och inte minst - resurstilldelning till dessa angelägna insatser för småjordbruk, fjälljordbruk och fäbodbruk i det nordsvenska kulturlandskapet.

Föreningen Sveriges Fäbodbrukare
Kristian Olofsson, v ordf
viceordforande@fabod.nu

Per Persson, Lillhärdal
FSF valberedning, sk
070-601 79 74

Erik Daabach, Hede
FSF valberedning
073-097 90 67